

Template for Evidence(s) UI GreenMetric Questionnaire

University : Songkhla Rajabhat University
Country : Thailand
Web Address : www.skru.ac.th
[3] Waste (WS)

[3.16] Toxic Waste Treatment (WS.5)

ประกาศกรมควบคุมมลพิษ

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรให้มีการปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ราชการส่วนท้องถิ่นนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การเตรียมความพร้อม การแยกทิ้ง การเก็บรวบรวม การเก็บกัก การขนส่ง เพื่อนำไปบำบัดและกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งกำหนดให้กรมควบคุมมลพิษมีหน้าที่และอำนาจในการพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการกากของเสียและสารอันตราย และให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดการมลพิษ รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการจัดการมลพิษ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยกเลิกประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ และออกประกาศกำหนดแนวทางการบริหารจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังรายละเอียดในภาคผนวกท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายอรรถพล เจริญชันษา)

อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

ภาคผนวก

ท้ายประกาศกรมควบคุมโรค

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. ๒๕๖๕

- ๒ -

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หมายความว่า มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ที่เป็นวัตถุหรือเป็นสารที่มีคุณสมบัติเป็นสารพิษ สารไวไฟ สารออกซิไดซ์ สารเปอร์ออกไซด์ สารระคายเคือง สารติดคร่อน สารที่เกิดปฏิกิริยาได้ง่าย สารที่ระเบิดได้ สารที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม สารหรือสิ่งอื่นใดที่อาจก่อหรือมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือสิ่งแวดล้อม แต่ไม่หมายความรวมถึงมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยติดเชื้อตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หากมีอันตรายถึงชีวิตหรืออันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

“การเก็บรวบรวม” หมายความว่า การเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนจากแหล่งกำเนิดหรือจากภาชนะรองรับที่จัดไว้เป็นการเฉพาะในชุมชน

“การเก็บกัก” หมายความว่า การเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่เก็บรวบรวมได้จากชุมชนไว้ในสถานที่เก็บกักมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เพื่อรอการขนส่งไปบำบัดหรือกำจัด

“การขนส่ง” หมายความว่า การขนส่งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปยังศูนย์รวบรวมหรือสถานที่ที่กำหนด หรือการขนส่งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนจากสถานที่เก็บกักหรือศูนย์รวบรวมไปยังสถานที่บำบัดหรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตรายที่เกี่ยวข้อง

“สถานที่เก็บกักมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หมายความว่า ศูนย์รวบรวมหรือสถานที่ที่กำหนดไว้สำหรับรวบรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“สถานที่บำบัดหรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หมายความว่า โรงงานที่ได้รับอนุญาตให้บำบัดหรือกำจัดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และขึ้นทะเบียนเป็นโรงงานประเภท ๑๐๑ ๑๐๕ และ ๑๐๖

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

“โบราณสถาน” หมายความว่า โบราณสถานตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

“เขตอนุรักษ์และแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์” หมายความว่า เขตอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าชุมชน และพื้นที่เขตอนุรักษ์ป่าชายเลน รวมถึงพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ป่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและพื้นที่เพื่อการประมง

- ๓ -

๓.๔ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และวางแผนในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณาจากข้อมูล ดังนี้

๓.๔.๑ ปริมาณที่เก็บรวบรวมได้เทียบกับปริมาณที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยเก็บข้อมูลในแต่ละพื้นที่ของชุมชนหรือจุดทิ้งเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

๓.๔.๒ จำนวนประชากรและสถานประกอบการที่เข้าร่วมกิจกรรมการแยกทิ้งเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรและสถานประกอบการที่มีอยู่ทั้งหมดในพื้นที่ เพื่อขยายกิจกรรมการดำเนินงานให้ครอบคลุมเป้าหมาย

๓.๔.๓ ความพึงพอใจของประชาชน ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ หากการประเมินปรากฏว่า จุดทิ้งที่กำหนดไว้ ประชาชนมีการนำมาทิ้งในปริมาณน้อยก็อาจยกเลิกหรือเปลี่ยนจุดทิ้งใหม่ หรือเพิ่มจุดทิ้งในบริเวณที่เก็บรวบรวมได้ปริมาณมากขึ้น

ข้อ ๔ การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน แบ่งออกเป็น ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๔.๑ ขั้นตอนที่ ๑ การเลือกรูปแบบและวิธีการแยกทิ้งที่เหมาะสม

มี ๔ รูปแบบ โดยให้พิจารณาตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ที่สามารถเลือกใช้วิธีผสมผสานก็ได้ ดังนี้

๔.๑.๑ การแยกทิ้ง ณ ที่อยู่อาศัยหรือบ้านเรือนหรืออาคาร เพื่อให้ยานพาหนะเก็บขนมูลฝอยทั่วไปที่มีร่องรับมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เก็บรวบรวมพร้อมกับมูลฝอยทั่วไป

กรณีเลือกรูปแบบนี้ ควรขอความร่วมมือหรือกำหนดให้ที่อยู่อาศัย บ้านเรือน อาคาร สถานที่ราชการ จัดเตรียมพื้นที่และภาชนะรองรับไว้เป็นการเฉพาะ แยกจากภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไป

๔.๑.๒ การแยกทิ้ง ณ ที่อยู่อาศัยหรือบ้านเรือนหรืออาคาร และกำหนดเวลาในการจัดเก็บ อาทิ ทุกวันที่ ๑๕ ของเดือน แล้วจัดให้มีการเก็บรวบรวมโดยยานพาหนะเก็บรวบรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนโดยเฉพาะ

กรณีเลือกรูปแบบนี้ ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบและจัดเตรียมยานพาหนะสำหรับเก็บรวบรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไว้เป็นการเฉพาะ

๔.๑.๓ การนำมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไปยังภาชนะรองรับหรือตู้รองรับแบบแยกประเภทที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้ในชุมชน หมู่บ้านจัดสรร อาคารชุด สถานที่ราชการ ร้านค้าที่ให้ความร่วมมือ ทางสาธารณะ หรือสถานที่ที่กำหนด

กรณีเลือกรูปแบบนี้ ควรจัดเตรียมภาชนะหรือตู้รองรับตามจุดทิ้งที่มีความสะดวกต่อผู้ทิ้งและตั้งอยู่ในบริเวณที่ป้องกันแสงแดดและฝนได้ จำนวนอย่างน้อย ๑ จุดต่อจำนวนประชากร ๕๐๐ คน

มีป้ายแสดง “จุดทิ้งของเสียอันตราย” หรือ “จุดทิ้งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” อย่างชัดเจน

๔.๑.๔ การนำมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไปทิ้งในโรงงานกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ

กรณีเลือกรูปแบบนี้ ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบล่วงหน้า พร้อมทั้งจัดเตรียมสถานที่เก็บกักหรือยานพาหนะสำหรับเก็บรวบรวมหรือยานพาหนะสำหรับขนส่งไปบำบัดหรือกำจัด ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดขึ้น

เมื่อมีการการเลือกรูปแบบและวิธีการแยกทิ้งที่เหมาะสม ให้กำหนดเป้าหมายของปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่คาดว่าจะเก็บรวบรวมได้ โดยพิจารณาจากสถิติของความร่วมมือจากชุมชน

ข้อ ๒ ประเภทของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ตามประกาศนี้แบ่งออกเป็น ๖ กลุ่ม เพื่อให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนเกิดความเข้าใจและจดจำได้ง่าย ในการร่วมกันจัดการตั้งแต่การจัดเตรียมภาชนะแยกทิ้ง การเก็บรวบรวม และเก็บกักเพื่อนำไปบำบัดหรือกำจัด ดังนี้

๒.๑ กลุ่มหลอดไฟ

๒.๒ กลุ่มถ่านไฟฉายและแบตเตอรี่ แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ เซลล์ปฐมภูมิ อาทิ ถ่านไฟฉายที่ไม่สามารถอัดประจุซ้ำได้ ถ่านแอลคาไลน์ ถ่านกระดุม และเซลล์ทุติยภูมิ อาทิ ถ่านไฟฉายที่สามารถอัดประจุซ้ำได้ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ แบตเตอรี่กล้องดิจิทัล

๒.๓ กลุ่มภาชนะบรรจุสารเคมี อาทิ กระบองเพชร ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระบองสี ขวดน้ำล้างห้องน้ำ ดับหมึกพิมพ์ ภาชนะบรรจุน้ำมันปิโตรเลียม ภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์ป้องกันหรือกำจัดแมลงและสัตว์ฟันแทะในบ้านเรือน

๒.๔ กลุ่มซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

๒.๕ ยาและเวชภัณฑ์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด

๒.๖ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนประเภทอื่นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด

ข้อ ๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ดังนี้

๓.๑ กำหนดหน่วยงานและบุคลากรที่รับผิดชอบ ทั้งระดับผู้บังคับบัญชาและระดับปฏิบัติการ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การติดตามตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์

๓.๒ ศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวางแผน ประเมินความพร้อม กำหนดรูปแบบในการจัดการ การเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและงบประมาณที่จะใช้เป็น ซึ่งข้อมูลควรประกอบด้วย

๓.๒.๑ ประเภทและขนาดของแหล่งกำเนิด อาทิ ชุมชนธุรกิจ ชุมชนเกษตรกรรม จำนวนผู้อยู่อาศัยหรือจำนวนครัวเรือน จำนวนลูกจ้างในสถานประกอบการ จำนวนห้องพักในโรงแรม ทางสาธารณะ

๓.๒.๒ อัตราการเกิดมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนแต่ละประเภทจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ จะแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จึงควรสำรวจจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อนำมาคำนวณหาอัตราการเกิดจากแหล่งกำเนิดแต่ละประเภท

๓.๓.๓ ปริมาณมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยประเมินจากการนำอัตราการเกิดจากแต่ละแหล่งกำเนิดคูณกับขนาดของแหล่งกำเนิดต่าง ๆ แล้วนำผลคูณของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนแต่ละประเภทมารวมกัน หรือคำนวณจากร้อยละของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่เกิดขึ้นจากผลการศึกษาวิเคราะห์แหล่งที่ประกอบทางกายภาพของมูลฝอยชุมชนคูณกับจำนวนประชากรที่อยู่ในพื้นที่

๓.๓.๔ จัดเตรียมงบประมาณดำเนินการ จากงบประมาณประจำปี รวมทั้งกำหนดอัตราค่าบริการในการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน โดยคำนึงถึงต้นทุนในการจัดการ อาทิ ค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวม การเก็บกัก การขนส่ง และการบำบัดหรือกำจัด

- ๔ -

๔.๒ ขั้นตอนที่ ๒ การแยกทิ้ง

จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแยกมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนออกจากมูลฝอยทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การจัดการในขั้นตอนต่อไปมีความสะดวก และสามารถลดการปนเปื้อนของสารพิษสู่สิ่งแวดล้อมได้ ควรดำเนินการ ดังนี้

๔.๒.๑ จัดให้มีภาชนะรองรับที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) ทำจากวัสดุที่แข็งแรง

(๒) ป้องกันการรั่วซึม หรือสัมผัสของสัตว์เลื้อย หรือสัตว์ฟันฉะ หรือเด็กได้

(๓) มีสีส้ม หรือสีเหลืองส้ม หรืออื่นที่ไม่ใช่สีน้ำเงิน สีเขียว สีเหลือง และสีแดง

เพื่อแยกประเภทอย่างชัดเจน ไม่เหมือนหรือคล้ายคลึงกับภาชนะรองรับมูลฝอยประเภทอื่น

๔.๒.๒ จัดให้มีตู้รองรับที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) ทำจากวัสดุที่แข็งแรง

(๒) ประกอบด้วยกลไกยกหรือมีมีการแบ่งพื้นที่ภายในตู้เพื่อรองรับการแยกทิ้งตามความเหมาะสม หรืออย่างน้อย ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มหลอดไฟ กลุ่มถ่านไฟฉายและแบตเตอรี่ และกลุ่มภาชนะบรรจุสารเคมี โดยให้มีความจุเพียงพอต่อปริมาณที่จะเกิดขึ้นในระยะเวลาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเก็บรวบรวม

(๓) มีช่องทิ้งขนาดพอเหมาะกับแต่ละประเภท เพื่อให้ประชาชนทิ้งได้อย่างถูกประเภท และป้องกันไม่ให้เกิดการนำออกมาอย่างไม่ถูกต้อง

(๔) มีขนาดและความสูงในระดับที่เหมาะสม สัมผัสได้ง่าย

๔.๒.๓ จัดกิจกรรมให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ และสร้างแรงจูงใจในการแยกทิ้งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนออกจากมูลฝอยทั่วไป ให้ความรู้ในการแยกทิ้งอย่างปลอดภัย อาทิ แจกให้ผู้ทิ้งบรรจุหลอดฟลูออเรสเซนต์ในถังเพื่อที่สามารถป้องกันการแตกหักก่อนทิ้ง ไม่ทุบทุบหรือฉีกภาชนะ

๔.๒.๔ จัดให้มีสถานที่ ถ่าย เท หรือทิ้งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในที่หรือทางสาธารณะ และควบคุมมิให้ผู้ใด ถ่าย เท มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในที่หรือทางสาธารณะ

๔.๓ ขั้นตอนที่ ๓ การเก็บรวบรวม

๔.๓.๑ จัดเตรียมยานพาหนะเก็บรวบรวมให้เพียงพอต่อการให้บริการ โดยอาจเป็นรถหรือเรือตามลักษณะของการอยู่อาศัยในชุมชน

(๑) ยานพาหนะ มีลักษณะ ดังนี้

- ติดป้ายสัญลักษณ์ หรือข้อความที่ชัดเจน ทั้งด้านซ้าย ขวา และหลัง

เพื่อระบุว่าเป็น “ยานพาหนะสำหรับเก็บรวบรวมของเสียอันตราย” หรือ “ยานพาหนะสำหรับเก็บรวบรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน”

- กรณีมีระบบไฮดรอลิก ระดับขนที่ยกถึงมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนได้ดังยานพาหนะ ต้องสูงไม่เกิน ๑.๕ เมตร หรือระดับที่ปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน

- ๕ -

- มีอุปกรณ์เครื่องมือประจํายานพาหนะที่เหมาะสม อาทิ วิทยุสื่อสาร
ถังดับเพลิง
- กรณีที่เป็นรถเก็บบน เครื่องยนต์ ระบบขับเคลื่อน ระบบห้ามล้อ
และส่วนประกอบอื่น ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานกรมการขนส่งทางบก
- กรณีเป็นเรือเก็บขน เครื่องยนต์และส่วนประกอบอื่น ๆ ให้เป็นไปตาม
มาตรฐานกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (๒) ตัวถังของยานพาหนะในส่วนที่บรรจุมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย
จากชุมชน มีลักษณะ ดังนี้
- ทำด้วยโครงโลหะที่มีความแข็งแรง ทนสนิม ป้องกันการรั่วไหลได้
และมีประตูเปิด - ปิด มิดชิด
- มีช่องหรือภาชนะแยกมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
แต่ละประเภท
- กรณีที่ใช้ยานพาหนะเก็บขนมูลฝอยชุมชนเก็บรวบรวมมูลฝอยที่เป็นพิษ
หรืออันตรายจากชุมชนร่วมด้วย จะต้องติดตั้งช่องเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนด้านหลัง
ห้องโดยสารคนขับ ทั้งนี้ ช่องเก็บมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนต้องทำด้วยโครงโลหะหนาที่มี
ความแข็งแรง ทนสนิม และมีป้ายแสดงสัญลักษณ์บริเวณช่องเก็บอย่างชัดเจน
- ๔.๓.๒ ผู้ปฏิบัติงานเก็บรวบรวม ควรดำเนินการ ดังนี้
- (๑) สวมเสื้อผ้าที่รัดกุมและสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
ตามความเหมาะสม อาทิ ถุงมือป้องกันสารเคมี รองเท้าบูตหุ้มแข้ง แวนตาปริงก์ หน้ากากกรองฝุ่นและสารเคมี
- (๒) ดูแลรักษาภาชนะและอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมให้อยู่ในสภาพดี
- (๓) เก็บรวบรวมให้หมด ไม่ให้ตกค้าง และควบคุมไม่ให้เกิดการแตกหัก
หรือรั่วไหลขณะเก็บรวบรวม
- (๔) ถ้ามีมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนประเภทอื่น นอกจาก
กลุ่มที่กำหนดปะปนมา ให้แยกออก และเก็บด้วยภาชนะต่างหาก
- ๔.๓.๓ พนักงานขับยานพาหนะ ควรดำเนินการ ดังนี้
- (๑) ดูแลรักษายานพาหนะให้อยู่ในสภาพดี
- (๒) จัดตารางเวลาในการเก็บรวบรวมให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ควรหลีกเลี่ยง
การเก็บรวบรวมในเวลาที่มีการจราจรคับคั่ง
- (๓) รมติระระงมิให้บรรทุกเกินพิกัดน้ำหนักที่กำหนดไว้ของยานพาหนะ และมีให้
ตกลงในระหว่างการเก็บรวบรวม
- (๔) ห้ามระบายน้ำเสียที่เกิดจากการล้างยานพาหนะลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ
หรือพื้นที่สาธารณะ ให้ถ่ายลงลงระบบระบายน้ำเสียซึ่งไหลลงสู่บ่อหรือถังที่รองรับน้ำชะจากมูลฝอยที่เป็นพิษ
หรืออันตรายจากชุมชนเป็นการเฉพาะ

- ๗ -

- ๔.๓.๓ จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย อุปกรณ์สำหรับการจัดการสารเคมีหกรั่วไหล
อาทิ พลุ ทหาร ขีเสื่อ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน อาทิ ถุงมือป้องกัน
สารเคมี แวนตาปริงก์ หน้ากากกรองฝุ่นและสารอันตราย
- ๔.๔.๔ จัดทำป้ายหรือข้อความแสดง “สถานที่เก็บกักของเสียอันตราย” หรือ
“สถานที่เก็บกักมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” ที่บริเวณทางเข้าป้ายบ่งชี้บริเวณที่ตั้งภาชนะใส่มูลฝอย
ที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนแต่ละประเภท แผนผังกระบวนการปฏิบัติงาน
- ๔.๔.๕ ติดตั้งข้อมูลเกี่ยวกับสารอันตรายที่เป็นส่วนประกอบของมูลฝอยที่เป็นพิษ
หรืออันตรายจากชุมชนและผลกระทบและสิ่งแวดล้อมให้ผู้ปฏิบัติงานมองเห็นอย่างชัดเจน
- ๔.๔.๖ ผู้ปฏิบัติงานบริเวณสถานที่เก็บกัก ควรดำเนินการ ดังนี้
- (๑) สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามความเหมาะสม อาทิ ถุงมือ
ป้องกันสารเคมี แวนตาปริงก์ หน้ากากกรองฝุ่นและสารอันตราย รองเท้าบูตหุ้มแข้ง
- (๒) ห้ามดื่มน้ำหรือรับประทานอาหารในสถานที่เก็บกัก
- (๓) ห้ามสูบบุหรี่หรือกระทำให้เกิดประกายไฟบริเวณสถานที่เก็บกัก
- (๔) ตรวจสอบ คัดแยกและบรรจุมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
ในภาชนะตามประเภทที่กำหนด ชี้บ่งน้ำหนัก บันทึกข้อมูลทุกครั้งเมื่อมีการนำมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย
จากชุมชนไปยังสถานที่เก็บกัก และสรุปข้อมูลเป็นประจำวันเพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล
- (๕) เมื่อมีการขนส่งไปยังสถานที่บำบัดหรือกำจัดแล้ว ให้นำภาชนะที่มี
สภาพดีใช้งานได้ กลับมาใช้ใหม่
- (๖) จัดให้มีที่ว่างระหว่างภาชนะ โดยพิจารณาจากขนาดและการจัดวาง
ภาชนะบรรจุให้เหมาะสมตามขนาดของพื้นที่ เพื่อให้สามารถไปทำความสะอาดสถานที่หรือจับเหตุฉุกเฉินได้
ไม่รวมภาชนะซ้อนกันสูงเกินกว่า ๑.๕ เมตร เพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน
- (๗) ตรวจสอบสถานที่เก็บกักอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยตรวจสอบสภาพ
ของภาชนะบรรจุ การรั่วไหลแตกหักของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่อยู่ในภาชนะ อุปกรณ์
สำหรับการจัดการสารเคมีหกรั่วไหล และอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัย
- (๘) ไม่มีการนำมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไปบำบัดหรือกำจัด
อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เนื่องจากมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนบางประเภทเมื่อหมดอายุการใช้งาน
จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพ ซึ่งอาจเป็นของเหลวรั่วไหลออกมา อาจก่อให้เกิดปัญหาของเหลวหกหล่น
ในขณะขนย้าย หรืออาจจนส่งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไปบำบัดหรือกำจัดเมื่อมีปริมาณ
เพียงพอในแต่ละเที่ยว

๔.๕ ขั้นตอนที่ ๕ การขนส่ง

๔.๕.๑ กรณีที่ขนส่งจากสถานที่เก็บรวบรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง
ไปยังศูนย์รวบรวมสถานที่ที่กำหนด ให้ดำเนินการได้

๔.๕.๒ กรณีขนส่งจากสถานที่เก็บกักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง ศูนย์รวบรวม
หรือสถานที่ที่กำหนดเพื่อไปบำบัดหรือกำจัด ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้
ในกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย และกฎหมายอื่น
ที่เกี่ยวข้อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณากรรมกลุ่มในพื้นที่ใกล้เคียง (Cluster)
เพื่อดำเนินการขนส่งไปบำบัดหรือกำจัดร่วมกัน

- ๖ -

- (๕) บันทึกข้อมูลการจราจร ได้แก่ ชื่อพนักงานขับรถ หมายเลขทะเบียนรถ
วันที่ จุดเริ่มต้น ระยะทางรวม
- (๖) ไม่ควรมียานพาหนะเก็บรวบรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
ไปใช้ในกิจการอย่างอื่น
- (๗) หากเกิดอุบัติเหตุที่ทำให้เกิดการรั่วไหลของมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย
จากชุมชนให้ระงับเหตุและการรั่วไหลเบื้องต้น หากเป็นเหตุร้ายแรงหรือไม่สามารถระงับเหตุด้วยตนเองได้ ให้แจ้ง
ขอความช่วยเหลือโดยด่วน อาทิ เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ดับเพลิง
- ๔.๓.๔ ให้มีการตรวจสอบสุขภาพผู้ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมและพนักงานขับยานพาหนะ
อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง โดยอย่างน้อยควรมีการเอ็กซเรย์ปอด ทดสอบสมรรถภาพปอด ตรวจฉีควัณษั และตรวจ
การทำงานของตับและไต
- ๔.๓.๕ จัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
เก็บรวบรวมมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนให้กับผู้ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมและพนักงานขับยานพาหนะ
อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ๔.๔ ขั้นตอนที่ ๔ การเก็บกัก
- ๔.๔.๑ เตรียมสถานที่เก็บกัก โดยอาจพิจารณาใช้พื้นที่สถานที่กำจัดมูลฝอยชุมชน
ที่มีอยู่เดิม หรือบริเวณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้คัดแยก ขนถ่าย กำจัดมูลฝอยทั่วไป และจัดเตรียม
ภาชนะบรรจุมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
- ๔.๔.๒ ถ้าไม่มีสถานที่ตามข้อ ๔.๔.๑ ให้หาสถานที่เก็บกักบริเวณอื่น โดยควร
มีลักษณะ ดังนี้
- (๑) ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่ม น้ำท่วมถึง
- (๒) อยู่ห่างจากบ่อน้ำดื่มของประชาชน แหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา
และโรงแรมเกินกว่า ๑ กิโลเมตร จากเขตโบราณสถาน เขตอนุรักษ์และ
แหล่งธรรมชาติอื่นควรอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี
- (๓) อยู่ห่างจากบ่อน้ำดื่มของประชาชน แหล่งน้ำดิบสำหรับผลิตน้ำประปา
และโรงแรมเกินกว่า ๗๐๐ เมตร หรืออยู่ในระยะที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของบ่อน้ำดื่ม
หรือน้ำประปาที่ผลิต
- (๔) อยู่ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะที่ยังใช้ประโยชน์ได้ในปัจจุบัน ไม่น้อยกว่า
๑๐๐ เมตร หรืออยู่ในระยะที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของแหล่งน้ำนั้น
- (๕) มีพื้นที่เพียงพอสำหรับรองรับปริมาณที่เก็บรวบรวมได้ในรอบปี
- (๖) อาคารเก็บกักควรเป็นอาคารปิด มีระบบควบคุมการระบายอากาศ และพื้นผิว
ต้องทำด้วยวัสดุซึ่งทนต่อการทำลายจากการแตกหักหรือรั่วไหล
- (๗) พื้นของบริเวณเก็บกัก ต้องมีความลาดเอียงสู่ทางระบายน้ำเสีย และบ่อ
หรือถังที่รองรับน้ำชะจากมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนเป็นการเฉพาะ
- (๘) ได้รับการยอมรับจากผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ใกล้เคียง โดยการสร้างความเข้าใจ
ที่ถูกต้อง

- ๘ -

๔.๖ ขั้นตอนที่ ๖ การรีไซเคิล

มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ ให้ส่งไปรีไซเคิล

ยังสถานที่รีไซเคิลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และได้ขึ้นทะเบียนเป็นโรงงานประเภท ๑๐๕ หรือ ๑๐๖

๔.๗ ขั้นตอนที่ ๗ การบำบัดหรือกำจัด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไปบำบัด

หรือกำจัดยังโรงงานที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และได้ขึ้นทะเบียนเป็นโรงงานประเภท ๑๐๑
หรือ ๑๐๕ หรือ ๑๐๖

ข้อ ๕ การบริหารจัดการในภาพรวมของจังหวัด

๕.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดกลาง ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล
เทศบาลตำบล และเทศบาลเมือง ควรดำเนินการตามขั้นตอนที่ ๑ - ๓ หรือ ๑ - ๔ โดยเก็บขนมูลฝอยที่เป็นพิษ
หรืออันตรายจากชุมชนไปยังศูนย์รวบรวมหรือสถานที่ที่กำหนด

๕.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา
และเทศบาลนคร ควรดำเนินการตามขั้นตอนที่ ๑ - ๗ และ ๓ - ๗ หรือ ๔ - ๗

๕.๓ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ (เทศบาลนคร)

ควรจัดสร้างสถานที่เก็บกักมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน หรืออาจพิจารณาปรับปรุงอาคาร
หรือสถานที่ที่มีอยู่เดิมสำหรับใช้เก็บกัก เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมการจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดเพื่อส่งกำจัด และรับผิดชอบค่าขนส่งและค่ากำจัดตนเององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดกลาง หรืออาจเรียกเก็บเงินบางส่วน (แล้วแต่กรณี)

Type of waste	amount (ton)		
	Produced		Reduced (%)
	Last year 2024	This Year 2025	
Toxic Waste Treatment	0.0081	0.0078	0.0003

Description:

Hazardous Waste Management at Songkhla Rajabhat University

Songkhla Rajabhat University has established a comprehensive hazardous waste management system to ensure the safe handling, storage, collection, transportation, and disposal of hazardous waste generated from academic, administrative, healthcare, and maintenance activities. The university follows relevant environmental regulations and promotes environmentally sound management practices to minimize risks to human health and the environment.

1. Battery Waste Management (Dry Cell Batteries and Rechargeable Batteries)

Used batteries generated from offices, classrooms, and university facilities are collected separately from general waste and placed in designated hazardous waste collection containers. The batteries are stored in a secure area to prevent leakage of hazardous substances such as lead, cadmium, and mercury. The collected batteries are periodically transferred to authorized hazardous waste management agencies for proper treatment and recycling.

2. Waste Oil Management

Used lubricating oil from vehicle maintenance, generators, and machinery is collected in sealed and clearly labeled containers. Waste oil is temporarily stored in a designated hazardous waste storage area equipped with spill prevention measures. The university coordinates with licensed waste management companies for collection, recycling, or environmentally sound disposal in accordance with legal requirements.

3. Fluorescent Lamp and Light Bulb Management

Spent fluorescent lamps, compact fluorescent lamps (CFLs), and other mercury-containing lamps are handled carefully to prevent breakage and mercury release. Used lamps are collected separately, packed in protective containers, and stored in a designated hazardous waste storage area. The university arranges for authorized contractors to transport and treat the waste through approved recycling or disposal methods.

4. Laboratory Chemical Waste Management

Chemical waste generated from teaching and research laboratories is segregated according to its chemical properties, such as acids, alkalis, organic solvents, oxidizing agents, and heavy metal-containing waste. All chemical waste containers are properly labeled and stored in secure chemical waste storage facilities. Laboratory personnel are trained in hazardous waste handling procedures, and chemical waste is transferred to licensed hazardous waste treatment facilities for proper treatment and disposal.

5. Infectious Waste Management from the University Health Clinic

Infectious waste generated from the university health clinic, including contaminated dressings, cotton swabs, gloves, masks, and sharps, is segregated at the point of generation. Waste is collected in color-coded containers and infectious waste bags that comply with healthcare waste management standards. Sharps are disposed of in puncture-resistant containers. The waste is temporarily stored in a secure area and collected by authorized healthcare waste disposal service providers for treatment through approved methods such as high-temperature incineration or sterilization.

6. Guidelines for the management of toxic or hazardous waste from communities by local administrative organizations.

Songkhla Rajabhat University collected hazardous waste and transported it for disposal at Khao Rup Chang Municipality, in accordance with the Pollution Control Department's announcement regarding guidelines for the management of toxic or hazardous waste from communities by local administrative organizations.